

BROEDVOGELTELLING OP DE ULLINGSE BERGEN (GEM. ST.ANTHONIS) 1 EN 2 MEI 1984

Tom Heijnen en Frans Post

Inleiding

Van de meeste Brabantse heidevelden is wel iets bekend over de er voorkomende broedvogels. Voor zover ons bekend, is dat niet het geval met de Ullingse Bergen. Om deze leemte enigszins op te vullen hebben wij op 1 en 2 mei 1984 een "strooptocht" door dit gebied gehouden.

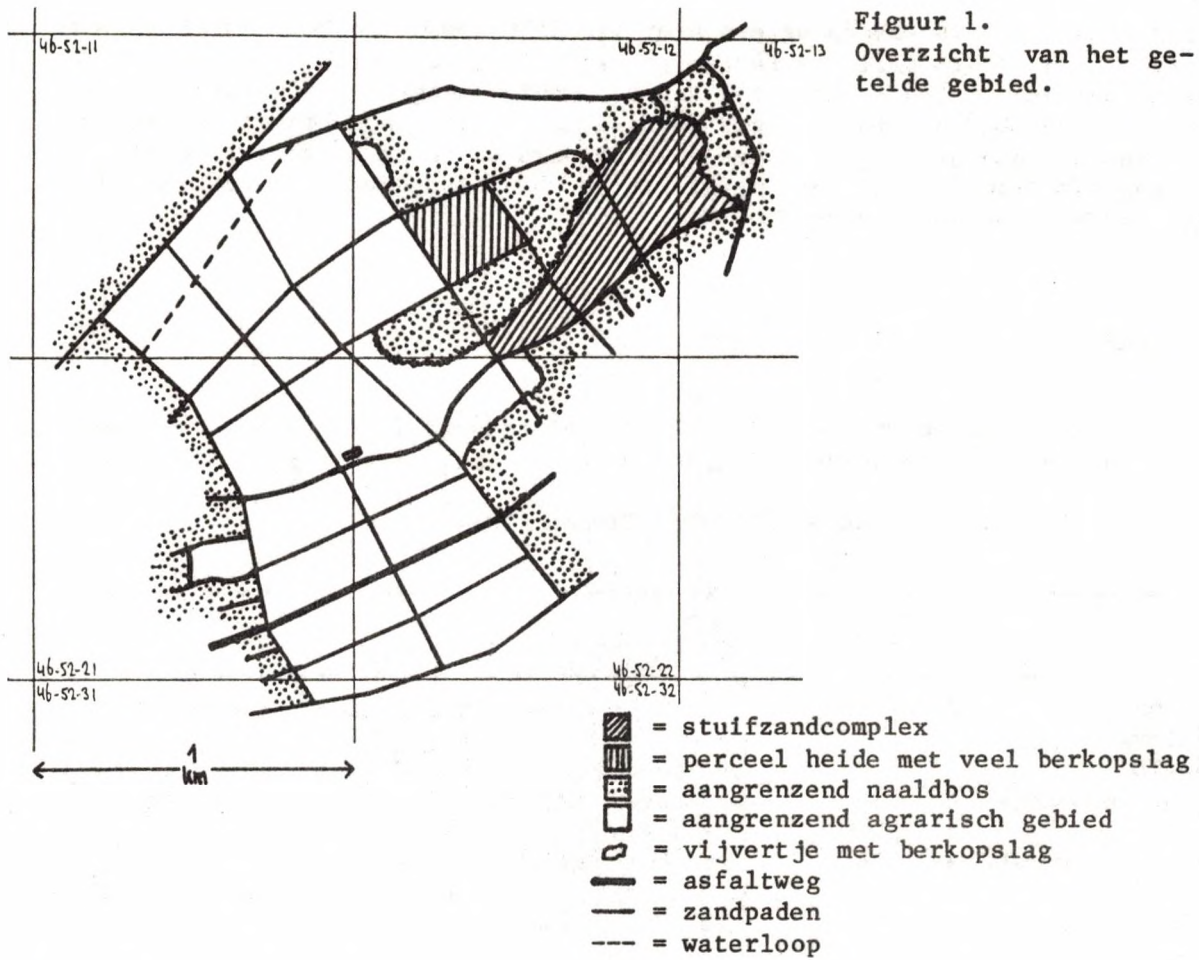
Methode

1. Gebiedsbeschrijving (zie ook figuur 1)

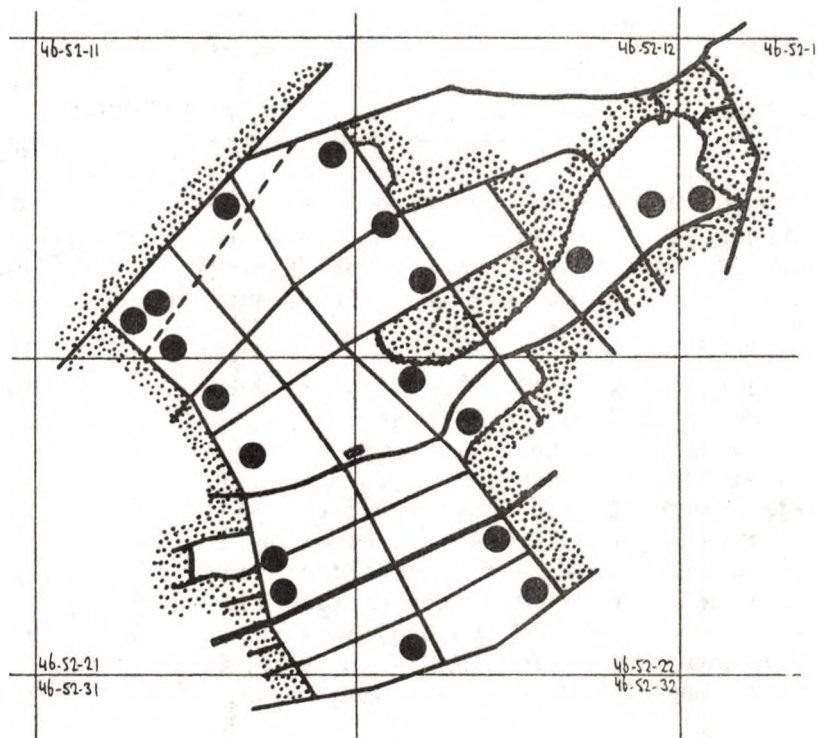
De Ullingse Bergen is circa 165 ha groot en wordt grotendeels door naaldbos omgeven. Het gebied bestaat voornamelijk uit zwak tot vrij sterk golvende struikheide-vegetaties met betrekkelijk weinig Pijpestrootje. De noord-oostelijke uitloper van het gebied verschilt sterk van de rest van het gebied; we vinden hier een stuifzandcomplex van 20 ha met een matige accidentatie en plaatselijk geleidelijke overgangen naar het naaldbos. Stuifzandbos is zo goed als afwezig. In het centrale deel van de Ullingse Bergen ligt een vijvertje, dat omgeven wordt door vrij jonge opslag van Berk. Voor het overige ontbreekt opslag nagenoeg, met uitzondering van één perceel van 7 ha. Het gebied is uitgesproken droog.

2. Telmethode

We hebben een eenmalige telling uitgevoerd op 1 en 2 mei 1984. Op deze dagen werd telkens ongeveer de helft van het gebied gedaan. In totaliteit heeft de telling zo'n 16 manuren (= 5,8 min/ha) in beslag genomen. Er is uitsluitend overdag geteld. We gingen als volgt te werk: met zijn tweeën hebben we het gebied systematisch afgestruind door om de 100 meter een baan dwars door het gebied te trekken. Alle interessante vogelwaarnemingen (de kwantitatief te tellen soorten volgens het PPD-Noord-Brabant-systeem plus nog enkele) werden ingetekend met vermelding van de broedzekerheid (balts, zang, alarmeren etc.).

Figuur 2.
Verspreiding Boom-
leeuwerik.

Voor enkele soorten menen we een zeer redelijk beeld van het aantal broedparen, c.q. territoria te hebben gekregen (Boomleeuwerik, Veldleeuwerik, Witte Kwikstaart, Wulp, Kievit). Van de "echte" zangvogels (grasmusachtigen etc.) is het beeld vrij tot zeer onvolledig en uiteraard hebben we een aantal soorten überhaupt gemist omdat ze nog aan de Costa Brava vertoefden. De gegevens van de in het aangrenzende bos broedende roofvogels zijn grotendeels verzameld door Dick Heg.

Resultaten

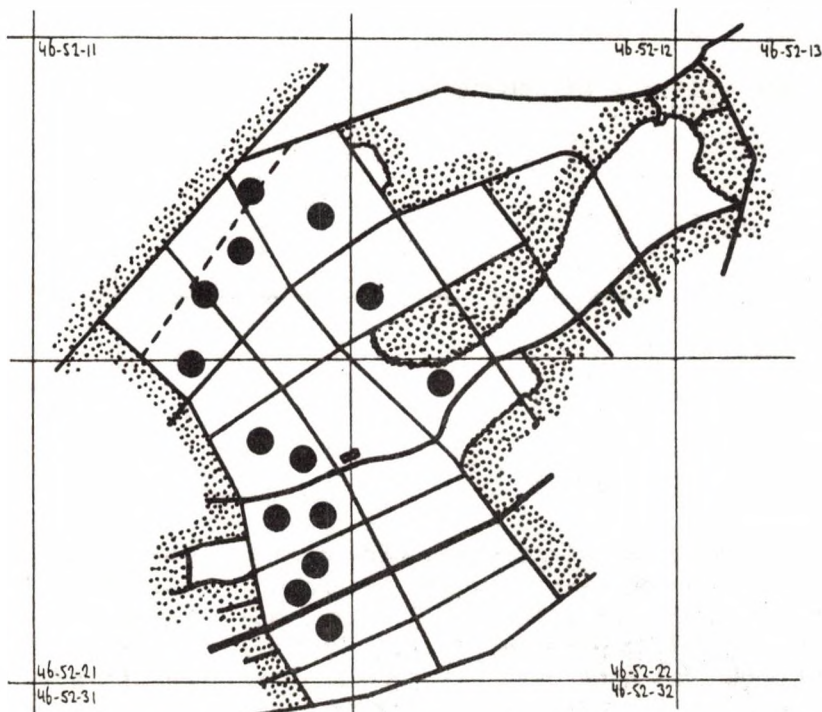
De vastgestelde soorten en aantallen zijn opgesomd in tabel 1. Van enkele soorten hebben we de verspreiding op kaartjes aangegeven (figuur 2 t/m 4).

Tabel 1. Broedvogels van de Ullingse Bergen (1984).

Soort	Vastgesteld aantal paren	Opmerkingen
Boomvalk	0-1	1 ex. op 2 mei; broeden zeer goed mogelijk.
Kievit	2	
Wulp	1-2	vermoedelijk slechts 1 paar
Boomleeuwerik	19	2 nesten gevonden met resp. geen en 4 eieren; geschat aantal: 19-21.
Veldleeuwerik	14	geschat aantal: 15-18.
Duinpieper	0-1	1 ex. op 2 mei; broeden zeer goed mogelijk.
Boompieper	21	geschat aantal: 25-30
Graspieper	1	
Witte Kwikstaart	3-5	
Tapuit	4	geschat aantal: 6-10
Kneu	2	
Geelgors	6-8	geschat aantal: 8-12.

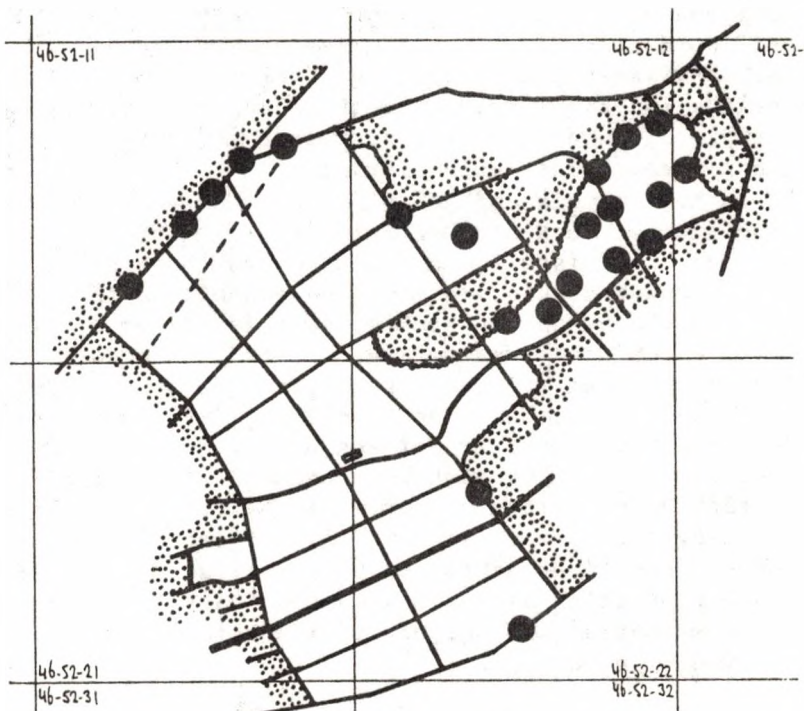
Bovendien werden nog enkele soorten direct aan de rand van het gebied vastgesteld: Torenvalk 1 paar (nestvondst), Holenduif 1 paar (nestvondst), Gekraagde Roodstaart 1 paar, Grote Lijster 2 paren en Groenling 4 paren. Voorts broeden op maximaal 600 meter tevens 2 paren Haviken, 2 paren Buizerden en 1 paar Sperwer.

De dichtheid van de Boomleeuwerik is met 12 paren/100 ha bijzonder hoog. Die van de Veldleeuwerik is met 9 paren/100 ha iets lager, maar doet niet onder voor de dichtheid in goede weidevogelgebieden. De Boompieper bereikt een gemiddelde dichtheid van 13 paren/100 ha, maar in het stuifzandcomplex is de dichtheid zeer hoog: 60 paren/100 ha (= 12 paren op 20 ha). Bedacht moet worden dat 8 van de 21 paren op de grens van heide en bos voorkomen, hetgeen het gebruik van dichtheidscijfers wat lastig maakt. Van de Tapuit telden we 4 paren die territoriaal gedrag vertoonden. In totaal waren er echter tenminste 17 ♂ en 6 ♀ aanwezig. De Geelgors was met tenminste 6-8 paren present, alle langs de rand van de heide en het stuifzandcomplex gelegen, de dichtheid is met ca. 5-6 paren/100 ha matig hoog te noemen.

Figuur 3.
Verspreiding Veld-
leeuwerik.

Figuur 4.
Verspreiding Boom-
pieper.

Konklusies

De Ullingse Bergen is wat broedvogels betreft soortenarm te noemen. De soortencombinatie is echter vrij uitzonderlijk, o.a. Wulp, Boomleeuwerik (hoge dichtheid), Veldleeuwerik (hoge dichtheid), Tapuit, Geelgors en mogelijk de Duinpieper.

Een nader onderzoek naar de broedvogels van dit terrein is gewenst.

Adres: Boschdijk 1081, 5626 AG Eindhoven.